

RAPORT

de monitorizare a unor servicii media audiovizuale de televiziune din Rep. Moldova

- ✚ **Tipul monitorizării:** tematică
- ✚ **Tema monitorizată:** războiul din Ucraina
- ✚ **Programe monitorizate:** principalele ediții informative ale zilei
- ✚ **Perioada monitorizată:** 7 – 13 noiembrie 2022
- ✚ **Televiziuni monitorizate:** RTR Moldova, NTV Moldova, Primul în Moldova, Prime TV, TV 6 și Jurnal TV
- ✚ **Criteriu de selectare:** Top șase TV în funcție de cotele de audiență, conform datelor măsurătorului de audiență
- ✚ **Scopul monitorizării:** urmărirea modului în care televiziunile monitorizate relatează despre războiul din Ucraina și determinarea posibilului impact al dezinformării.

**

**

Repere metodologice

○ Indicators de analiză cantitativă

- a) Număr total de ediții informative monitorizate;
- b) Număr total de subiecte în ediție;
- c) Număr subiecte tematice;
- d) Media subiectelor tematice per ediție;
- e) Poziționarea subiectelor tematice în cadrul ediției;
- f) Număr surse subiecte;
- g) Geografia surselor: a) interne, b) externe;
- h) Categoriile de protagoniști (număr): a) politicieni/demnitari, b) experți/specialiști, c) cetățeni de rând;
- i) Tipul subiectelor relatate: a) proprii, b) preluate, c) preluate și ajustate.

○ Indicators de analiza calitativă

- a) Relevanța surselor: a) total relevante; b) parțial relevante; c) irelevante;
- b) Imparțialitatea jurnalistului: a) părtinitor, b) nepărtinitor;
- c) Tonalitatea mediatizării subiectului: a) pozitivă, b) negativă, c) neutră;
- d) Limbaj: prezența/absența narativelor;
- e) Contextul (background): prezența/absența contextului.

**

Repere de ordin legislativ – Codul serviciilor media audiovizuale

Articolul 1. Noțiuni principale

dezinformare – răspândire intenționată a informațiilor false, create pentru a dăuna unei persoane, unui grup social, unei organizații sau securității statului;

Articolul 13. Asigurarea informării corecte

(1) În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe:

- a) să asigure distincția clară între fapte și opinii;
- b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.

(2) În cazul în care informațiile prezentate se dovedesc a fi eronate într-o măsură semnificativă, furnizorul de servicii media trebuie să prezinte rectificările necesare în cel mai scurt timp și în condiții similare de difuzare.

(3) În cazul în care informația provine din surse confidentiale sau a căror credibilitate nu este verificată suficient, acest lucru trebuie să fie menționat explicit.

(4) În cadrul programelor audiovizuale de știri, pentru care exactitatea și corectitudinea sînt esențiale, relatările trebuie să provină din surse sigure, suficient documentate sub aspect factologic, cu o abordare credibilă și imparțială a evenimentelor, cu reflectarea echilibrată a diferitor opinii.

(5) În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli:

- a) rigoare și acuratețe în redactarea și prezentarea știrilor;
- b) între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul să existe o conexiune reală;
- c) titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cît mai fidel esența faptelor și datelor prezentate;
- d) în cazul difuzării unor reconstituiri, să se menționeze în mod clar acest lucru;
- e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decît cele ale redacției, să se precizeze acest lucru;
- f) în enunțarea unor ipoteze sau a unor relații de cauzalitate privind producerea unor eventuale catastrofe, să se solicite și punctul de vedere al autorității publice competente.

(6) În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe:

- a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sînt în dezbateri publice;
- b) evitarea oricăror forme de discriminare.

Repere de ordin deontologic – Codul deontologic al jurnalistului

2. ASIGURAREA ACURATEȚEI INFORMAȚIEI

Colectarea și tratamentul informației

2.1 Jurnalistul colectează informație în mod etic și legal. În colectarea informației de interes public jurnalistul se asigură de fiecare dată că între drepturile sale și drepturile persoanelor vizate în produsele sale mediatice există un echilibru rezonabil.

2.2 Jurnalistul întreprinde demersuri pentru a colecta informații din surse credibile și citabile.

2.3 Jurnalistul nu acceptă să colecteze informație de interes public de la deținătorii acesteia contra bani sau contra altor beneficii.

2.4 În procesul de colectare a informației jurnalistul își identifică, de regulă, numele și, după caz, instituția media pe care o reprezintă, prevenind sursa că informația oferită ar putea fi făcută publică. De regulă, jurnalistul își previne interlocutorul, dacă discuția este înregistrată.

2.5 În procesul de colectare a informației jurnalistul nu trebuie să facă abuz de statutul său social sau de oportunitățile profesionale, să exercite presiuni asupra surselor, să le promită sau să le ofere anumite compensații/favoruri.

2.6 Jurnalistul protejează identitatea surselor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

2.7 Jurnalistul pune la îndoială orice informație colectată.

2.8 Jurnalistul respectă dorința sursei de informație de a rămâne anonimă și, totodată, își asumă responsabilitatea pentru veridicitatea informației făcută publică din surse anonime.

2.9 Jurnalistul trebuie să obțină și să prezinte opinia tuturor părților relevante pentru subiect. Jurnalistul trebuie să demonstreze pluralitatea de opinii, chiar dacă nu este de acord cu acestea.

2.10 Jurnalistul atribuie citatele cu acuratețe. Citatele trebuie să fie exacte, iar în cazul citării parțiale, jurnalistul are obligația de a nu denatura mesajul persoanei citate.

2.11 Jurnalistul pune titluri care corespund conținutului materialului jurnalistic și le evită pe cele care induc publicul în eroare.

2.12 Jurnalistul respectă dreptul de autor. Preluarea fără cost a materialelor jurnalactice se realizează în condițiile stabilite de autor sau de instituția media. În asemenea cazuri, trebuie citată sursa și autorul informației, iar în cazul mass-media online trebuie indicat și linkul direct la sursă, în primul alineat al textului. Preluarea integrală se poate realiza doar în condițiile impuse, solicitate, prevăzute de deținătorul drepturilor.

2.13 În procesul de colectare a informației despre proteste, greve, manifestații, tulburări sociale jurnalistul nu se asociază cu organizatorii ori cu participanții. Jurnalistul trebuie să fie ușor de identificat – prin vestă sau prin ecuson cu inscripția ”presa” ori prin alte modalități.

2.14 În exercitarea profesiei sale, jurnalistul nu este obligat să coordoneze cu sursele care au oferit informația varianta finală a materialului jurnalistic ce urmează a fi publicat.

2.15 Dacă propune propriul produs jurnalistic mai multor instituții mediatice, jurnalistul trebuie să preîntâmpine instituțiile respective despre acest lucru.

Verificarea faptelor

2.16 Jurnalistul verifică, de regulă, informațiile din cel puțin două surse independente una de alta. Jurnalistul publică doar informațiile pe care, în urma verificărilor, le consideră veridice.

2.17 În cazul în care verificarea informației și a surselor este imposibilă, respectiva informație poate fi făcută publică numai dacă nepublicarea ei poate aduce prejudicii societății. În asemenea situație trebuie indicat faptul că informația nu este verificată.

2.18 Jurnalistul ignoră informația dacă, în urma verificării faptelor, aceasta se dovedește a fi falsă, manipulatoră sau irelevantă pentru tema abordată.

Separarea faptelor de opinii

2.19 Jurnalistul trebuie să facă o distincție clară între fapte și opinii și să nu prezinte opiniile drept fapte.
2.20 Jurnalistul își exprimă opiniile pe o bază faptică pornind de la informații pe care, cu bună credință, le consideră adevărate și care, la necesitate, pot fi verificate.

2.21 Materialele de opinie și cele factice trebuie delimitate astfel, încât oricine să poată face ușor distincția corespunzătoare între ele.

2.22 Jurnalistul își exprimă opinia în mod onest și etic, fără a denatura deliberat fapte sau date.

2.23 Jurnalistul nu prezintă rezultatele sondajelor de opinii drept fapte împlinite. Materialele jurnalistice despre sondajele de opinii trebuie să fie însoțite de următoarele informații:

- denumirea organizației care a efectuat sondajul;
- data sau intervalul de timp în care s-a desfășurat sondajul și metoda utilizată;
- dimensiunea eșantionului și marja maximă de eroare;
- beneficiarul sondajului și sursa de finanțare.

2.24 În exercitarea profesiei sale, jurnalistul trebuie să asigure un echilibru între dreptul societății de a primi informații de interes public și dreptul mass-media de a prezenta și opinii care pot șoca, jigni sau deranja pe cineva.

**

Lista televiziunilor cu indicarea edițiilor informative monitorizate

Nr.	Canale TV monitorizate	Denumirea ediției informative	Limba de difuzare	Ora de difuzare
1.	RTR Moldova	Вести Молдова	limba rusă	19:00
2.	NTV Moldova	Știrile orei 19	limba română	19:00
3.	Primul în Moldova	Știri Primul în Moldova	limba română	21:00
4.	Prime TV	Primele știri	limba română	21:00
5.	TV 6	Время новостей	limba rusă	21:00
6.	Jurnal TV	Jurnalul orei 19	limba română	19:00-20:00

**

1. Context

Prin intermediul canalelor tv rusești în Rep. Moldova a avut loc până nu demult promovarea masivă a mesajelor propagandistice pro-ruse și o dezinformare agresivă cu privire la evenimente actuale pe plan extern.

În multe din programe se recurgea la denigrarea țărilor din Vest și creionarea acestora drept dușmani, în timp ce liderii de la Kremlin erau prezentați ca veritabili salvatori naționali, preocupați constant de menținerea stabilității în Europa.

Mai mult, toate acestea au fost oferite într-un limbaj neadecvat însoțit de discurs de ură, stereotipuri, etichetări, denaturarea faptelor și dramatizarea situației, instigare și discriminare – elemente care încalcă grav normele deontologice și pe cele ale Codului serviciilor media audiovizuale (CSMA).

La scurt timp după declanșarea războiului, Comisia pentru Situații Excepționale a obligat posturile de radio, TV și distribuitorii de servicii media din Republica Moldova să suspende, pe perioada stării de urgență, difuzarea și retransmisia programelor produse în Federația Rusă. Apoi, a fost modificat și CSMA.

Ulterior intrării în vigoare a acestor modificări, de pe micile ecrane din Moldova într-adevăr au dispărut buletinele de știri croite în redacțiile de la Moscova sau emisiunile de dezbateri cu puternice mesaje propagandistice și retorică agresivă a Kremlinului împotriva Occidentului. În schimb au apărut tehnici noi de manipulare la aceste televiziuni.

**

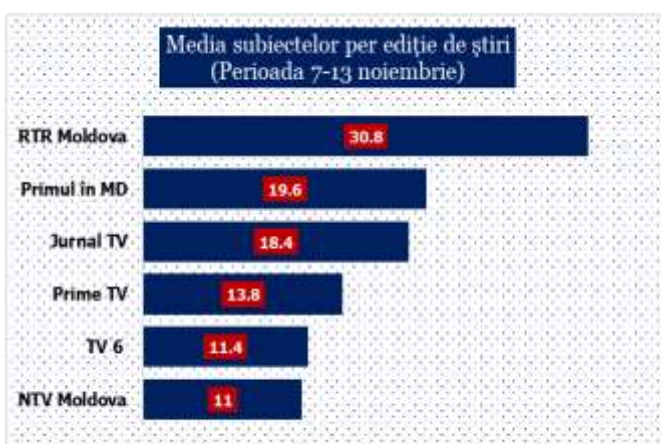
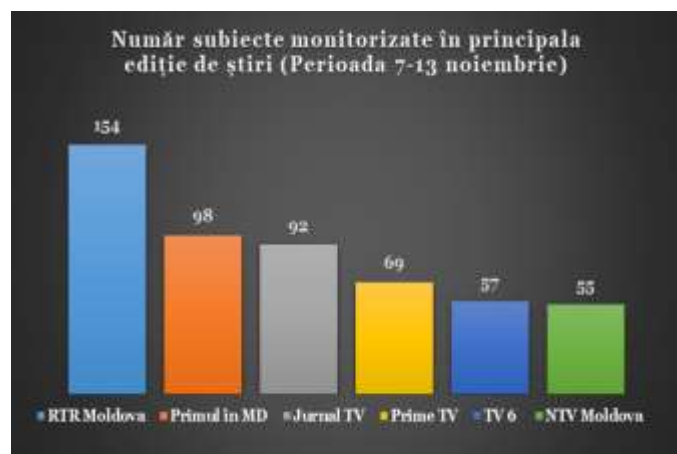
2. Date generale

În perioada 7 – 13 noiembrie 2022 au fost monitorizat câte 5 ediții informative de la fiecare din cele șase televiziuni monitorizate, în total 30 de programe. În ansamblul celor 6 posturi au fost monitorizate 525 de subiecte dintre care 43 – tematice.

Indicatori TV	RTR Moldova	NTV Moldova	Primul în Moldova	Prime TV	TV 6	Jurnal TV	Total
Ediții informative	5	5	5	5	5	5	30
Total subiecte	154	55	98	69	57	92	525
Subiecte per ediție	30,8	11,0	19,6	13,8	11,4	18,4	----

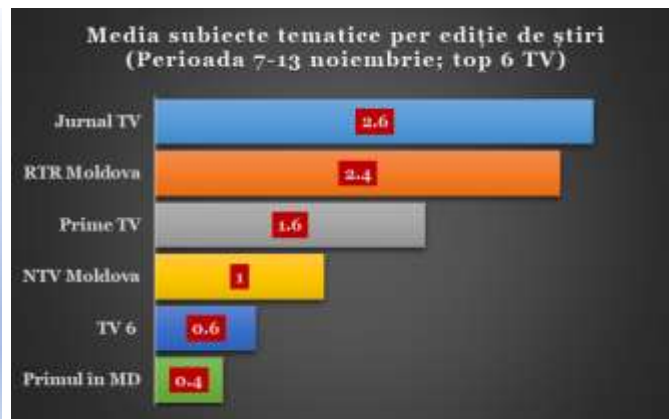
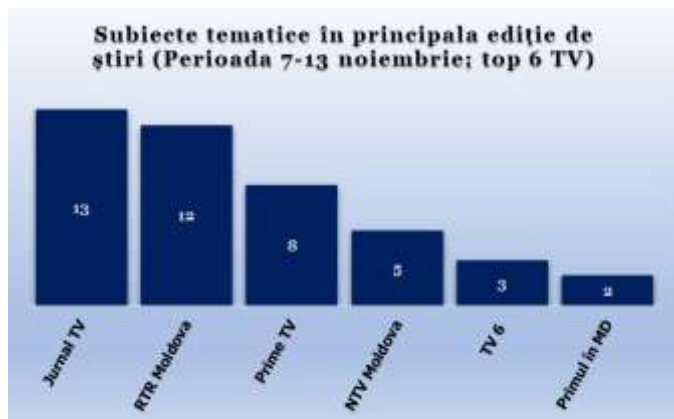
RTR Moldova a transmis în cadrul celor 5 ediții informative principale 154 de subiecte sau o medie de 30,8 subiecte per ediție.

NTV Moldova a avut doar 55 de subiecte, respectiv o medie de 11 subiect per ediției informativă (a se vedea figurile alăturate).

Cele mai multe subiecte tematice, 12 la număr, au fost transmise în perioada de referință la Jurnal TV (13 subiecte) și RTR Moldova (12 subiecte, iar cele mai puține (2 subiecte) – la Primul în Moldova.

Jurnal TV și RTR Moldova au, respectiv și cea mai înaltă medie a subiectelor tematice per ediție de știri (a se vedea figurile alăturate).

Indicatori TV	RTR Moldova	NTV Moldova	Primul în Moldova	Prime TV	TV 6	Jurnal TV	Total
Subiecte tematice (ST):	12	5	2	8	3	13	43
<i>ST care vizează Moldova (Naslavcea, expulz. dip.)</i>	3	1	1	2	3	2	12
<i>ST care vizează conflictul armat și sit. în Ucraina</i>	3	0	0	4	0	7	14
<i>ST care vizează tangențial războiul din Ucraina</i>	6	4	1	2	0	4	14
Sub. tem. per ediție	2,4	1,0	0,4	1,6	0,6	2,6	----
ST din total subiecte	8%	9%	2%	12%	5%	14%	

**

3. Evenimentele referitoare la războiul din Ucraina

Selecție de evenimente referitoare la războiul din Ucraina în perioada monitorizată

Luni, 7 noiembrie (257):

- 1) Livrarea către Rusia a unor **drone fabricate în Iran**, care au fost folosite în războiul din Ucraina, a generat un scandal intern la Teheran, unde au apărut voci apropiate regimului care critică această decizie (The Guardian).
- 2) Mihailo Podoliak, consilierul lui Volodimir Zelenski, a declarat că **Ucraina nu a refuzat niciodată să negocieze cu Moscova** și că este dispusă să poarte negocieri cu viitorul lider al Rusiei, dar nu cu V. Putin (The Guardian).

Marti, 8 noiembrie (258):

- 1) Volodimir Zelenski, a propus Parlamentului de la Kiev **prelungirea Legii marțiale** și a mobilizării generale, decretate odată cu invazia rusă.
- 2) În Rusia, numărul susținătorilor continuării operațiunilor militare în Ucraina a scăzut de la 25% la 16%. (Meduza, ziar online în rusă cu sediul în Letonia, citând sondaje indep. din Rusia).

Miercuri, 9 noiembrie (259):

- 1) Ministru rus Serghei Șoigu a **ordonat retragerea din Herson**.
- 2) Viceguvernatorul regiunii Herson, Kiril Stremousov, a murit într-un accident rutier.

Joi, 10 noiembrie (260):

- 1) În cursul serii a **început retragerea trupelor ruse peste Nipru**
- 2) V. Zelenski revine asupra declarațiilor privind negocierile cu Moscova (inclusiv înlăturarea lui Putin) scrie Kyiv Post.

Vineri, 11 noiembrie (261):

- 1) Moscova a anunțat **încheierea retragerii** peste Nipru.
- 2) La Kiev, Hersonul este eliberat. Comentarii

**

Top 3 subiecte din săptămâna de referință (7 – 13 noiembrie 2022)

- **Retragerea din Herson:** - subiectul a fost abordat în edițiile informative de la trei posturi TV: Jurnal TV (3 materiale), Prime (2 materiale) și RTR M (1 material)
- **Dronele iraniene:** - subiectul a fost mediatiza de un singur post TV: Jurnal TV (1 material)
- **Negocieri:** - acest aspect a fost reflectat în programele de știri de la 2 televiziuni: RTR M (3 subiecte); Primul în M (1 subiect)

4. Retragerea forțelor ruse peste Nipru: analiza comparativă

Tehnica omisiunii în cazul războiului din Ucraina, aplicată de redacțiile televiziunilor NTV Moldova, Primul în Moldova și TV 6. Una dintre funcțiile presei este cea de a informa despre evenimente de interes public. Acuma, nici nu mai putem vorbi despre un război „sub coastă” sau care se află în apropierea hotarelor noastre, ci ne afectează în modul cel mai direct. Cum să nu relatezi despre ce se întâmplă cu tine, cu apropiații și cu rudele tale, cu oamenii din orașul tău sau din țara ta.

Cum să nu relatezi despre o operațiune care poate fi și e considerată ca o turnantă, o cotitură în mersul războiului. Vorbim aici despre retragerea forțelor ruse din Herson peste Nipru. Anunțată miercuri, pe 9 noiembrie, operațiunea s-a finalizat în dimineața zilei de vineri 11 noiembrie și trei televiziuni din Moldova nu dau nimic despre asta?

Jurnaliștii sunt învățați într-o redacție să aibă în vedere așa-numita Lege a proximității, în primul rând proximitatea geografică. Ce înseamnă asta? Telespectatorul/ascultătorul este mai sensibil la ceea ce se întâmplă lângă ușa sa decât la evenimente de la alt capăt al lumii. Aceasta se mai numește Legea 'moarte-kilometru'. Un mort de pe lângă noi „prezintă” mai mult interes decât doi în orașul vecin, 10 în țara vecină și o mie într-o țară îndepărtată și necunoscută. Rămâne să ghicim în continuare care ar fi scopul acestei tactici de a ignora un asemenea eveniment contrar logicii și interesului public de care ar trebui să se ghideze orice jurnalist în exercitarea profesiei.

Să vedem cum stau lucrurile în acest sens la televiziunile monitorizate prin prisma subiectului legate de retragerea trupelor ruse din Herson peste Nipru. Trei televiziuni – RTR Moldova, Prime TV și Jurnal TV – au abordat acest subiect în cel puțin una din edițiile lor informative principale. Alte trei televiziuni – NTV Moldova, Primul în Moldova și TV 6 nu au mediatizat deloc această operațiune importantă.

Retragerea din Herson: Poziționare subiecte			
No	Jurnal TV, 09.11.2022, ora 19:00	T	
1	Rușii se retrag din Herson	1	
2	Rachetele rușilor motiv de dosar penal	1	
3	Hackerii spart conturi la vârf		
4	Partidul Șor mai aproape de ilegalitate		
5	BNM: prețurile vor crește în continuare		
6	Benzina se scumpește din nou		
7	Nemții ne ajută cu 40 de milioane		
8	Un drum nou pe Bani europeni		
9	Alex Cozer: "Secretele puterii" de la 22:00		
10	Ar putea primi salarii și indemnizație		
11	Prins cu obiecte străine pe aeroport		
12	Doi tineri scoși dintre fiarele mașinii		
13	Accident grav la ieșirea din Soroca		
14	Au comemorat noaptea de cristal		
15	UE propune un nou ajutor Ucrainei	1	
16	Zelenschi are un Oscar de la Sean Penn	1	
17	Înbrânceli la o biserică din Cernăuți	1	
18	Prințesa Martha renunță la obligații		
19	Ouă în direcția regelui Charles		
20	A murit Dan McAfferty		
21	Au ales cele mai bune fotografii		

No	Prime TV, 09.11.2022, ora 21:00	T	
1	Vot împotriva Partidului Șor		
2	Accident grav la Ialoveni		
3	Scandalul conturilor false		
4	Niciun răspuns de la Moscova, Naslav cea	1	
5	Militarii ruși părăsesc Hersonul	1	
6	Azerii vor da prioritate Moldovei		
7	PG n-a înregistrat nicio plângere		
8	Am buteaje infernale în capitală		
9	Rusia expulzează un diplomat MD	1	
10	Joe Biden pierde teren în congres		
11	La drum cu echipament militar		
12	Livrările de gaze, comentate		
13	Câștig de 2,04 miliarde de dolari		
14	Condamnați la durere		
15	Drum de ocire dat în folosință		

Poziționare Retragerea din Herson

- **JTV: poziția 1 (09.11.2022)**
- **Prime: poziția 5 (09.11.2022)**
- **RTR M: poziția 27 (10.11.2022)**
- **NTV M, Primul, TV6 – 0 (???)**

No	RTR Moldova, 10.11.2022, ora 21:00	T	
1	Correspondență MI -Telegram, Parlament		
2	Maia Sandu -decizie politică Gazprom		
3	Gaze în Transnistria - Krasnoselski &		
4	Campania LGBT în școală		
5	V. Voronin: statut cet. R.M. luptă în Ucr.	1	
6	MAEIE, expulzare diplomat MD din Rusia	1	
7	Exerciții Fulger în Nord		
8	N. Popescu și A. Nosatli la Paris		
9	Ed. Harungen cere repunerea în funcție		
10	ANRE carburanți		
11	Apa-Canal, probe apa		
12	Serviciul vamal, înregistrare prealabilă		
13	Protest P. Șor (vizita Ursula)		
14	Comentarii protest PM și PAS, Maia S.		
15	Campanie plantare arbori Chișinău		
16	Trafic Ismail Chișinău (L.Ceban)		
17	Operațiunea Pieton		
18	AIPA: record de cereri subvenții		
19	Recolta de mere, exporturi		
20	Politia Fron. Patrulare cu PF din RO și UA.		
21	Auto-salubritate Chișinău		
22	Irina Vlah într. cu reprez. misionare Olanda		
23	Sistare trafic Al Cel Bun. Chișinău		
24	Alegeri legislative interm. în SUA		
25	Prima demisie în Gov. Rishi Sunak		
26	Putin nu vine la G20		
27	S. Shoigu: retragere peste Nipru	1	
28	Abandonat în Jersey, percheziți în K.		
29	Uraganul Nicole		
30	California de Sud, jack-pot 2 mld \$		

Observăm aici că Jurnal TV a decis să dea prioritate acestui subiect în data de 09.11.2022, plasat pe prima poziție în jurnal. În același timp, NTV Moldova și TV 6 n-au difuzat nimic despre acest subiect. Iată cum se poziționează subiectele tematice care vizează operațiunile militare și situația din Ucraina:

- RTR M: 26/34 (07.11); 29/29 (08.11); 27/30 (10.11)
- NTV M: -----
- Primul: -----
- Prime : 5 și 6/15 (08.11); 5/15 (09.11); 6/14 (11.11)
- TV 6 : -----
- JTV : 19 și 20/23 (07.11); 8 și 9/19 (08.11); 1/21 (09.11); 14/16 (10.11); 2/13 (11.11)

Constatări:

- ❑ Trei televiziuni (NTV M, Primul în MD și TV6) n-au relatat deloc evenimentele din Ucraina eșuând în misiunea de a informa
- ❑ O televiziune (Prime) a plasat constant ST ce vizează evenimentele din Ucraina la mijlocul ediției de știri ghidată fiind probabil de politica editorială rigidă, dar demonstrând lipsă de flexibilitate
- ❑ O televiziune (Jurnal TV) a informat zi de zi publicul prin subiecte despre război în fiecare din cele 5 ediții informative monitorizate.

Vedem acum cum se poziționează subiectele care vizează Rep. Moldova:

- RTR M: 4/29 (08.11); 5 și 6/30 (10.11)
- NTV M: 3/11 (10.11)
- Primul: 4/16 (10.11)
- Prime : 4 și 9/15 (09.11)
- TV 6 : 4/13 (09.11); 1 și 3/9 (10.11)
- JTV : 2/21 (09.11); 7/16 (10.11)

Constatări:

- ❑ Cu unele mici excepții, toate televiziunile monitorizate au rezervat subiectelor tematice dedicate evenimentelor din Rep. Moldova poziții în partea de sus în ierarhia generală din cadrul principalelor ediții informative ale zilei.

Poziționare subiecte tematice | Televiziuni

Poziționarea subiectelor tematice | RTR Moldova

RTR MOLDOVA																
No	RTR Moldova, 07.11.2022, ora 19:00	T	No	RTR Moldova, 08.11.2022, ora 19:00	T	No	RTR Moldova, 09.11.2022, ora 19:00	T	No	RTR Moldova, 10.11.2022, ora 19:00	T	No	RTR Moldova, 11.11.2022, ora 19:00	T	No	TOTAL RTR MOLDOVA
1	Cometa la câldură Chișinău		1	Compara LGBT în școli		1	ENR: rata debitului, inflația		1	Coroandeză MJ-Telegram, Parlament		1	Coroandeză 5 Litvinenco		1	Ediții informative monitorizate - 5
2	Planșă arbori Chișinău		2	Reacții polițieni la campanie LGBT		2	Termostatică, conectare la climă		2	Maia Sandu - decizie politică Gazprom		2	BES - despre concep. 3. Litvinenco		2	Număr total subiecte monitorizate - 154
3	Pare auto examen ASP		3	Darula electr. ar putea crește - Spina (13)		3	ANRE Carburanți		3	Gu în Transnistria - Kravonovski &		3	Percheziții PSRM		3	Media subiecte per ediție - 30,8
4	Carburanți prețuri		4	București ar. Ucraina A. Mănușă IE		4	RM va primi grant din SUA de 5 mil. \$		4	Campania LGBT în școli		4	Grupa Metela, autor UE-Trans-Govr		4	Număr total de subiecte tematice - 12
5	AF Polona MD		5	Primăria ajută nedușarii (I. Ceban)		5	O.Sebestrian, relația CH-Tirapoli, energie		5	Y. Yanulin: statut cet. R.M. Turcii în Ucr.		5	R. Metela cu Maia Sandu		5	Media subiectelor arbori per ediție - 2,4
6	Tine Roberta Metela		6	Rețeaua agricultori reglementare		6	Dialog 30 Popescu-Batrouș, cet. RM în EU		6	MAEIE, negociază diplomație cu Rusia		6	Partidul Șor protest la Opoca		6	Pondere sub. tematice în total știri - 2%
7	Trenul Chișinău-Kiev		7	Secretar CG BERLINSKI în SUA		7	Deputat MD cu delegații din EPP și ACE		7	Execuții Fulger în Nord		7	R. Metela prezintă MS-A.Spina-A.Reven.		7	
8	Protest Partidul Șor		8	Bogali și pedine colta		8	Conturi Telegram spațe, NG, IL		8	N. Popescu și A. Stancu în Paris		8	Ion Ceban va candida		8	
9	Rețineri poliție		9	Director ANRE cu ambasadă România		9	ROCOMDA, achiziții comerciale		9	Ed. Harungov: cere rezoluția în funcție		9	Protest-șar acti? Baza Legădărilor		9	
10	Seredin la Moscova		10	ANRE carburanți		10	Șirca auto, Desideriu, Chișinău		10	ANRE carburanți		10	Min. Economiei - cu oameni de afaceri		10	
11	Armasa Chișinău		11	Hram la Orhei, Măia Dan Șor		11	Dan Șor, apel la protest duminică (???)		11	Apă-Canal, probe șape		11	Medicinare Liviu Ungheanu		11	
12	Teatrul vîndut la Conrat		12	Sositarea Partidul Șor în altele legii		12	Consentari SB, EPP, MAI, Făd protest		12	Serviciul vamal, înregistrare pasajului		12	Enunț auto ASProtocoloia zona		12	
13	ISU certări Lespeni ascose		13	Reacție Dan Șor		13	Rețete online: contra LGBT în școli		13	Protest F. Șor (vizita Ursula)		13	ANRE carburanți		13	
14	Venditori serviciul vamal		14	So prof din Cabul comari		14	Alerta cu bomba		14	Consentari protest PE și PAS, Maia S		14	Drum nou UE Baltice Spina-Măia		14	
15	Urmas vov der Layan viba		15	Săptămâna tineretului (I. Ceban)		15	R. Valiki, vizita în China		15	Campania plantare arbori Chișinău		15	Proiect P&R în sat - asfalț 500 m.		15	
16	BERD - bani dintr-un		16	Îngrășim copii potenta, proiect de lege		16	CSI, schimbare program de lucru		16	Trafic ilegal Chișinău (I. Ceban)		16	Știu Popescu la Paris		16	
17	S. Sebestian la Japca		17	Protașcu noi, Primăria		17	A. Spina vizită în Coreea		17	Operațiunea Pletin		17	Târg locuri de muncă		17	
18	Inviteda glăbiți		18	Politia pasari noi de schimb		18	Rita Mădăruț, scrieri Mă Crăciun		18	APR: recenzi de cereri subvenții		18	Ion Ceban, diploma D. Vieru, M. Răbu		18	
19	Drepti felicitari pentru D. Romk		19	Drept de acces spre Chișinău Arena		19	I. Vlah, vizita în am. or. S-etihie		19	Reșita de masa, spectaculi		19	Zăua internat, Școlita pentru pace		19	
20	S. Yarnal a depus în instanță		20	Drept de acces spre Chișinău Arena		20	Sigla modernizat la Cabul, apel în SUA		20	Politia Fim, Patrușare cu PF din RD și UA		20	Politia simulație rutiera		20	
21	Politia reguli unități de transport		21	Irina Vlah cu delegația din Baza, Turcia		21	Algergeri rezervați în SUA		21	Auto-salvatorate Chișinău		21	Ver. Dragălin - interviu		21	
22	Sistare transport adrese Chișinău		22	București armata națională		22	PA: finalizare dosar parcuri Chirtoacă		22	Irina Vlah într. cu reprezent. misionare Olanda		22	V. Andreușchi mai întâi la am. peventiv		22	
23	Purbe: Rețineri alertă benză		23	Algergeri secol în cam. repoz. SUA Ucraina		23	Obține alegeri legislative interned. SUA		23	Statut tradițional Col Bun, Chișinău		23	Irina Vlah vizită spital Covid-Lungu		23	
24	Minor din sud cordonat alertă benză		24	J. Șufin an canal deșchis SUA - Rusia		24	UE arevașe gaze depozite		24	Alegeri legislative intern. în SUA		24	Alegeri în SUA, D. Trump		24	
25	Șebriței		25	SUA cilită UE, decizie regiunii cu RU		25	UE va va potea de UA și alți Euro în 2022		25	Prima demisie în Gov. Răbu Șorak		25	Baza SUA, înfășia		25	
26	Rețineri transport cordonat parcuri Ukr		26	Com. Șor susținere factori mari, inflație		26	Șore cu petrii rezorți probleme elocutare		26	Patru nu viza la Go		26	Comisia Europeană, peșare auto		26	
27	Geem, posturi mari gaze și în Europa		27	Spania, controlare auto, energie solară		27	MF și Dep. Stat, banzi USA cu firma RUS		27	S. Șelaru: rezervație peste Nijeri		27	Franta, greva transportatori		27	
28	D. V. Vărbilă - aderare Ucraina la UE		28	Grup UE-SUA, sit. energetic, gazificat		28	Adm. Bănușgel Kiev, acordare vizelor RU		28	Politia Aeris, percheziții R. Alorcan + vrb		28	Preș. Chinei la 2 summit-uri		28	
29	Mărcușă Răbu și înflația pace în Ucraina		29	V. Zelenki, pregătire legea marțială		29	COPI, Egyp. cirta, incluziune globală		29	Urugașul Nicle		29	Dumăria de investigație Nord Stream		29	
30	Papa Francisc apela pace							30	Calderin de Sud, Jack-pot 2 mil \$		30	Știu Mădăruț în ter. post filmant		30		
31	Algergeri SUA											31	Pace ceașă Brib în pol. peste Turcie			
32	Comisă sirici demisionant												32	Parh. pregătiri în țara, întrepr. de țară		
33	Egipț COP27															
34	Feraru Șchimbacov															

Poziționarea subiectelor tematice | NTV Moldova

NTV MOLDOVA								
No	NTV, 07.11.2022, ora 19:00	T	No	NTV, 08.11.2022, ora 19:00	T	No	NTV, 09.11.2022, ora 19:00	T
1	Ocoluri silvice, lemne de foc		1	Tarifele electr. pot crește (x3, A. Spina)		1	Sesizare Guvern la CCM, Partidul Șor	
2	Cometarea la câldură Chișinău		2	SUA dau 20 mil. dolari crize energetice		2	Conturi Telegram M. Sandu și A. Spina	
3	Compenzații câldură Chișinău		3	Gov. nu a acceptat sal/mediu 5 mil (sind.)		3	Rata inflației 3,4,6%, sept, BNM	
4	Primăria Chiș - iluminat stradal		4	Carburanții se scum pesce		4	Culturi toamna, deficit precipitații	
5	Ursula și Roberta Mla Chișinău		5	Transportatori la protest, verificați		5	Deficit electr. 5% azi (A. Spina)	
6	Probleme producătorilor de mere		6	Scotere afara legii Part. Șor - Litvinenco		6	Sezon încălzire Chișinău, 30% conectate	
7	Pare auto pentru examen, ASP		7	Bălți fără apă din 9 noiembrie		7	Se întore la sobele cu lemne	
8	Minor coordonat alerte false		8	Sistare circulație pe adrese Chișinău		8	Tavan prăbușit școlă Mereni	
9	Egipț, COP 27		9	Hram la Mereni		9	2 rem orci pline cu gunoi din apartament	
10	Germania plafonare preț gaze		10	Italia migranți barcă		10	Proteste sociale Grecia	
11	Teatrul din str. Trandafirilor turneu		11	Gard șarmă ghimpată front. POL RUS		11	Comisia Eur. plafonare preț gaze - nu	
			12	Auto emisii o de carbon - 2025		12	UE reducere emisii de gaze efect seră	
No	NTV, 10.11.2022, ora 19:00	T	No	NTV, 11.11.2022, ora 19:00	T	No	TOTAL NTV MOLDOVA	
1	CCM a respins sesizare MJ (nepub.MO)		1	Compenzații 50% din gaz, M. Spatar			Ediții informative monitorizate - 5	
2	PG va investiga atac telegram Litvinenco		2	Mai puțini iau a cum credite de banci			Număr total subiecte monitorizate - 55	
3	Diplomat MD non grata, MAE RUS		3	Percheziții la PSRM			Media subiecte per ediție - 11,0	
4	Ursula vd 1.250 mil. euro cu Maia Sandu		4	Sprîjin UE R. Metsola cu of Chișinău			Număr total de subiecte tematice - 5	
5	Gov. RM va cere 450 mil Euro sistare gaz		5	S. Litvinenco recunoaște, parte - veridice			Media subiecte tematice per ediție - 1,0	
6	Nivel inflație se apropie de 35%		6	Bd Dacia reparație H. Botev-Traian			Pondere sub. tematice în total știri - 9%	
7	Trafic reluare Ismail - Bucuști/Stefan		7	Târg locuri de muncă				
8	Zina int. Știința pentru pace		8	UE afectată de războiul din Ucraina				
9	Parl. Eur., de Schengen pentru Croația		9	Consiliul și PE no entry pass ru (Ukr/Geo)				
10	Comisia Eur., securit cibernetică							
11	Suedia - ancheta Nord Stream							

Poziționarea subiectelor tematice | TV 6

TV 6							
No	TV6, 07.11.2022, ora 21:00	T	No	TV6, 08.11.2022, ora 21:00	T	No	TV6, 09.11.2022, ora 21:00
1	Zabotevanie e stobilnikoi (Komrat)		1	Электричество может подорожать		1	Аккаунты Санду и Спину взломали
2	Новое требование об отставке власти		2	Требуют погашения задолженности		2	Запрос Литвиненко одобрен
3	Забронировали, но не пришли (ПСРМ)		3	США предоставит 20 млн. дол.		3	Манифестация перед кабинетом
4	Дело партии "ШОР"		4	Хочет запретить партию "ШОР"		4	Персонал на грата (мид Россия)
5	Тюфилат - о тревоге на ЖДМ		5	Эксперты о намерениях Литвиненко		5	Зарегистрировано 10 830 заявок
6	Обыски в премьерии Комрата		6	Дорину Киртоакэ грозит до 10 лет		6	Прогноз нацбанка (рост цен)
7	Испанские депутаты в Молдове		7	Будут протестовать перед ГИП		7	Три сообщения о минировании
8	Рост цен на куриные яйца		8	Спасение жизни в воздухе		8	Автообиль презалож в столб
9	Новые цены на топливо		9	Храмовый праздник в Оргееве		9	Землетрясение в Италии - 5,7 балла
10	Фермеры бьют тревогу		10	Оргеевская долгожительница		10	Задержан адвокат
11	Старт отопительного сезона					11	Иностранец задержан в аэропорту
12	Новое ложное предупреждение					12	Пытались вывезти бижутерию
13	Сгорели два человека (Пыржота)					13	Концерт в Оргееве в день города
14	Незаконный вывоз мигрантов						
15	Загорелся небоскрёб (Дубай)						
No	TV6, 10.11.2022, ora 21:00	T	No	TV6, 11.11.2022, ora 21:00	T	TOTAL TV 6	
1	Возбуждено уголовное дело (Наставча)	1	1	Новый "слив" (Дорин Речан)		Ediții informative monitorizate - 5	
2	КС вернул обращение правительства		2	Новая реакция Литвиненко		Număr total subiecte monitorizate - 57	
3	Молдавский дипломат выдворен	1	3	Обыски у членов партии "ШОР"		Media subiecte per ediție - 11,4	
4	Помощь еврозоны		4	Обыски в офисе ПСРМ		Număr total de subiecte tematice - 3	
5	Будет ли MD вести переговоры Газпром		5	Харунжен - о Мунтяну		Media subiecte tematice per ediție - 0,6	
6	Протесты партии "ШОР"		6	Глава БП в парламенте		Ponderea sub. tematice în total știri - 5%	
7	Требуют отставки Литвиненко		7	Роберта Метoola в Кишинёве			
8	Харунжен хочет вернуться		8	Новая акция протеста в Кишинёве			
9	Ехал со скоростью 208 км/ч		9	Возвращение Харунжена в ГП			
			10	Задержаны азербайджанцы			

Poziționarea subiectelor tematice | Jurnal TV

JURNAL TV							
No	Jurnal TV, 07.11.2022, ora 19:00	T	No	Jurnal TV, 08.11.2022, ora 19:00	T	No	Jurnal TV, 09.11.2022, ora 19:00
1	Am încă încălzirea apartamentelor (Ioc)		1	Legalitatea Partidului Șor, contestată		1	Reșii se retrag din Heron
2	Oreoci ar putea să ne dea gaze naturale		2	Șem nule de război hibrid, tot mai multe		2	Machetele rușilor motiv de dosar penal
3	Carburanții în continuă scumpire		3	O. Serebrian: Suntem într-o barcă cu Tr.		3	Machetele apar conturii la vârf
4	BNM interzice tranzacțiile crypto		4	Carburanții se scumpesc		4	Partidul Șor mai aproape de ilegalitate
5	Condamnat pentru alarme false		5	O viață salvată în zbor		5	BNM: prețurile vor crește în continuare
6	Investigație: „ruble pentru Dodon”		6	Metodă nouă de diagnost. cancer		6	Bențina se scumpește din nou
7	Situație fără precedent la calea ferată		7	Reclama factorii "un flat" la gaz		7	Nemții ne ajută cu 40 de milioane
8	CFM a seizată procuratura		8	Lupte grele la Donetsk	1	8	Un drum nou pe Bani europeni
9	Urmăriți „Ora expertizei”		9	Ucraineni rezistă în fața atacurilor	1	9	Alex Coșer: "Secretele puterii" de la 21:00
10	Politia a sechestrat 69 de persoane		10	Sprizii financiar de 19,5 milioane		10	Ar putea primi salariu și indemnitate
11	Reținut, după ce a furat o mașină		11	Mediul de afaceri caută investitori		11	Prins cu obiecte străine pe aeroport
12	Doi șoferi bați oriți la volan		12	Reținut în timp ce lua 200 m lei		12	Doi tineri scoși dintre fiarele mașinii
13	Fercheciții la primăria din Comrat		13	A furat 80 m lei dintr-o casă		13	Accident grav la teptura din Soroca
14	Din Italia, direct în izolatoare		14	Condamnat pentru traficul de droguri		14	Au comemorat noaptea de cristal
15	Reținuți pentru trafic ilegal		15	Un avocat reținut de CNA		15	UE propune un nou ajutor Ucrainei
16	Mașini noi pentru examenul auto		16	Americani au deplasat congresul		16	Zelenchi și un Coșer de la Sean Penn
17	Examinatori și examinatori la ASF		17	Criza Climai, tot trebuie să acționeze		17	În brânceli la obiserică din Cernăuți
18	Urula von der Leyen vine la Chișinău		18	Duda: să devenim independenți de Rusia		18	Prințesa Martha renunță la obligații
19	Iranul recunoaște că a livrat Rusiei drone	1	19	Cel mai sexy bărbat în viață (Chris Elias)		19	Ouă în direcția regelui Charles
20	Primăria din Kiev: iarna va fi grea	1				20	A murit Dan Moșferly
21	Liderii lumii, reuniți la COP 27					21	Au ales cele mai bune fotografii
22	Cer demisia președintelui din Peru						
23	Difficil de respirat în New Delhi						
No	Jurnal TV, 10.11.2022, ora 19:00	T	No	Jurnal TV, 11.11.2022, ora 19:00	T	TOTAL JURNAL TV	
1	UE dă încă 250 milioane de euro (Urula)		1	Roberta Mitoșoi: nu stem alături de voi		Ediții informative monitorizate - 5	
2	Seizarea după la CC, restituită		2	Ucraineni au eliberat orașul Heron	1	Număr total subiecte monitorizate - 92	
3	Andronachi rămâne în penitențiar		3	Noti percheștii la sediul PSRM		Media subiecte per ediție - 18,4	
4	Stratul rămâne în arest preventiv		4	Procurorii au strictat planul lui Șor		Număr total de subiecte tematice - 13	
5	Ședința în cazul lui Topală, amânată		5	La piață se goleşc burzavurile		Media subiecte tematice per ediție - 2,6	
6	Atacul cibernetice, investigat de PCCOCS		6	Dilemă: integrați sau marginalizați		Ponderea sub. tematice în total știri - 14%	
7	Diplomat expulzat din Rusia	1	7	Apeducte pe sub râul Prut			
8	UE a aprobat acordul de transport rutier		8	Târg de cariere la Palatul Național			
9	Prețurile de consum cresc în continuare		9	Liceul Gaudemusa a fost renovat			
10	Deputații discută despre toleranță		10	Se completează „cutie cu daruri”			
11	„Cabinetul din umbră”... VC		11	Un nou episod din „Italia: patria noastră”			
12	Un nou spațiu pentru producțiile media		12	„Astra Film Festival” la Chișinău			
13	La 9000 km. depărtare de casă		13	Un nou episod „Vreau la țară”			
14	V. Zelenchi: să fim președinți	1					
15	UE își consolidează apărarea cibernetică	1					
16	72 în fațila și locuiesc în președ						

Constatări RTR Moldova

Constatări: RTR Moldova

- 12 subiecte tematice (3+3+6) din 154
- A mediatizat cu o oarecare prudență subiectele legate de operațiunile militare și situația din Ucraina
- A dat preferință subiectului legat de convorbirile americano-ruse și americano-ucrainene privind negocierile de pace (3/12 ST)
- A favorizat opinia Rusiei în materialul privind reluarea transporturilor de cereale din porturile ucrainene la Marea Neagră (07.11.22). Nu a fost prezent punctul de vedere al Kievului (*încălcare art.13, alin.(6), lit.a*) – [prezentarea punctelor de vedere aflate în opoziție](#)).
- A relatat unilateral marșurile pentru pace din Roma și Milano (09.11.22) insistând pe faptul că manifestații cer Occidentului să nu mai dea arme Ucrainei: "*Участники марша призвали остановить вооружение Украины. По их словам несколько месяцев активных поставок западного оружия Киеву не предотвратили эскалацию а наоборот лишь способствовали разжиганию и и затягиванию конфликта что оказывает негативное влияние на европейские страны.*" (Redacția a omis să prezinte și alte opinii ale manifestațiilor care cereau încetarea războiului și militau pentru pace. Aceasta este o încălcare a prevederilor art.13, alin.(4): "... [abordare credibilă și imparțială cu reflectarea echilibrată a opiniilor...](#)")
- A prezentat în context negativ situația din Ucraina pe fundalul altor aspecte abordate în ST. Ex.1: "*Ранее Washington Post сообщала что админ. Байден попросила в частном порядке власти Украины продемонстрировать готовность к переговорам с Россией... Между тем на Украине сотни тысяч людей остаются без света*" (08.11.22). Ex.2: "*В Париже начинается Рождественский сезон. Улицы города освещены праздничной иллюминацией ... Тем временем на Киевской области запрещено использовать Новогоднюю иллюминацию ...*" (11.11.22). E o încercare de a distorsiona anumite mesaje și de a face transfer de imagine prin plasarea Ucrainei în context negativ. Posibil, nu este premeditare, dar pare a fi o tehnică prin care s-ar urmări un asemenea scop. (*Putem vorbi despre încălcarea parțială a art.13, alin.(1), lit.a*).

Constatări NTV Moldova, Primul în Moldova și TV 6

- **NTV M** – 5 subiecte tematice (1+0+4) din 55
- **Primul în M** – 2 subiecte tematice (1+0+1) din 98
- **TV 6** – 3 subiecte tematice (3+0+0) din 57
- **Toate cele trei televiziuni** au aplicat tehnica omisiunii în perioada monitorizată, ignorând una din misiunile de bază ale presei, aceea de a informa despre evenimentele de interes public
- **TV 6** nu a difuzat deloc evenimente despre război, cu excepția celor din Moldova.
- **TV 6** a mediatizat cu părtinire subiectul legat de expulzarea diplomatului MD din Moscova, oferind doar punctul de vedere al Ministerul rus de externe (MID RU), fără să dea și comentariile MAEIE de la Chișinău. (*încălcare art.13, alin.(6), lit.a*) – [prezentarea punctelor de vedere aflate în opoziție](#)).

**

Constatări Prime

- **Prime TV** – 5 subiecte tematice (2+4+2) din 69
- A relatat relativ echilibrat subiectele tematice, pe toate cele trei categorii de subiecte tematice

**

Constatări Jurnal TV

- **Jurnal TV** – 13 subiecte tematice (2+7+4) din 92
- A mediatizat și a informat cu cele mai multe detalii situația din țara vecină și despre operațiunile de pe frontul de luptă, ceea ce nu au făcut alte posturi Tv din cele monitorizate
- A utilizat o largă diversitate de surse în tratarea subiectelor tematice, majoritar total relevante
- L-a plasat în context pozitiv pe președintele V. Zelenski după ce acesta a primit Oscarul actorului american Sean Penn
- A inclus în toate subiectele tematice contextul necesar pentru înțelegerea situației

**

Concluzii

- **Jumătate dintre televiziunile de top nu răspuns misiunii de a informa recurgând la tehnicile de manipulare prin omisiune sau tăcere**
- **Unele televiziuni au recurs la tehnici noi de distorsionare a mesajului, prin evidențieri contrastante și ruperi de context, aparent, nejustificate, întrucât sunt comparate situații incomparabile**
- **În 1/3 din știrile monitorizate a lipsit contextul (background) ceea ce nu facilitează înțelegerea subiectului de către publicul larg și mai cu seamă de cel puțin avizat**
- **În ansamblu, au fost constatate derogări mai puține, ceea ce ar demonstra eficiența măsurilor de descurajare luate de CA în ultima perioadă**